

Dobre przykłady

Andrzej Trzeciecki
Ministerstwo Polityki Społecznej

Idea projektu rządowego programu „Świetlica, praca i staż – socjoterapia w środowisku wiejskim”

W październiku 2004 roku zakończono opracowanie kompletu dokumentów, składających się na projekt rządowego programu „Świetlica, praca i staż – socjoterapia w środowisku wiejskim”, którego współautorami są Ministerstwo Polityki Społecznej oraz Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dokumentacja projektu została przekazana do końcowych uzgodnień międzyresortowych przed wniesieniem pod obrady Rady Ministrów. Stanowią ją:

1. Projekt nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
2. Projekt porozumienia Promotorów Programu w sprawie uruchomienia pilotażu;
3. Projekt rządowego programu „Świetlica, praca i staż – socjoterapia w środowisku wiejskim”;
4. Projekt uchwały Rady Ministrów o ustanowieniu programu i pilotażu.

Autorzy projektu w trakcie prac związanych z przygotowywaniem koncepcji skorzystali z możliwości prowadzenia na bieżąco w trybie roboczym konsultacji. Pomogły one wzmocnić treść końcowego opracowania. Cenne uwagi oraz wskazówki zostały przekazane między innymi przez ministerstwa: finansów, zdrowia oraz edukacji narodowej i sportu, a także niektóre organizacje pozarządowe, na przykład Caritas Diecezji Kieleckiej. W sierpniu br. zaprezentowano zarys koncepcji projektu pełnomocnikom ds. uzależnień działającym przy marszałkach takich województw jak: wielkopolskie, małopolskie, warmińsko-mazurskie oraz dolnośląskie. Uzyskano ich aprobatę dla idei projektu a także akces do uczestnictwa w pilotażu, poparty deklaracjami przeznaczenia pewnych sum ze środków finansowych z wojewódzkich programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Inspiracja i cele programu

Inspiracją dla opracowania projektu programu „Świetlica, praca i staż – socjoterapia w środowisku wiejskim” były tezy zawarte w dokumencie, który stanowi podsumowanie prac Zespołu Zadaniowego do Spraw Reintegracji Społecznej, powołanego przez Prezesa Rady Ministrów w dniu 14 kwietnia 2003 roku. Dokument ten nosi nazwę *Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski* i stanowi pomoc przy osiągnięciu drugiego celu Strategii Lizbońskiej UE przez Polskę – *modernizacja europejskiej polityki społecznej na drodze inwestycji w kapitał ludzki i walka z wykluczeniem społecznym*. Obecnie, na obszarach wiejskich i wiejsko-miejskich ryzyko wykluczenia jednostki lub grup jest znacznie większe niż w dużych miastach. Poziom bezrobocie, ubóstwa i biedy na obszarach wiejskich jest realnym zagrożeniem dla dzieci i młodzieży nie tylko w kontekście życia w rodzinach dysfunkcyjnych, ale również oznacza barierę w dostępie do nowych technik i technologii, edukacji i innych zdobyczy świata nauki i kultury. Koncepcja projektu programu zakłada, że dominującym zadaniem jest tworzenie świetlic socjoterapeutycznych

dla dzieci, a przy pewnych modyfikacjach może zostać wykorzystana również do procesu tworzenia klubów młodzieżowych, których zadania i funkcja powinny być nieco odmienne.

Koncepcja projektu programu łączy kierunkowe działania *Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2000–2005* (program zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 26 września 2000 r.) z dążeniem Promotorów Programu do udzielania pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych oraz tworzenia nowych miejsc pracy, głównie na obszarach wiejskich. Połączenie obu tych kwestii jest wyrazem uwzględnienia wytycznej nr 3 Rady Europejskiej dla polityk społecznych krajów UE (Nicea 2000) – *zwalczanie ubóstwa oraz wszelkich form wykluczenia i dyskryminacji w celu promowania integracji społecznej* oraz najważniejszego priorytetu Narodowej Strategii Zatrudnienia na lata 2000–2006 – *wzrost liczby pracujących w ogóle oraz obsadzenie wszystkich dostępnych miejsc pracy, co dotyczy takich grup ryzyka na rynku pracy jak ludzie młodzi oraz osoby z doświadczeniem zawodowym w wieku powyżej 50 lat*.

Podstawami koncepcji programu, bez których prezentowana inicjatywa jest trudna do przeprowadzenia są:

- ❑ Proponowana nowelizacja ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (DzU z 2002 r. Nr 147, poz. 123, Nr 167, poz. 1372, z 2003 r., Nr 80, poz. 719, Nr 122, poz. 1143, z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 99, poz. 1001, Nr 152, poz. 1597);
- ❑ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (DzU Nr 99, poz. 1001) oraz wydane w celu jej wykonania akty normatywne;
- ❑ Proponowane porozumienie Promotorów Programu na rzecz współpracy przy wdrażaniu zasad organizacyjno-ekonomicznych pilotażu inicjatywy, zwanej „*Świetlice, praca i staż – socjoterapia w środowisku wiejskim*”.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jako akt prawny obowiązuje już od 1 czerwca 2004 roku. Dwa pozostałe rozwią-

zania posiadają formę projektów, które przygotowane zostały wspólnie z przedstawicielami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA).

Ważny, z punktu widzenia przyszłych źródeł finansowych programu jest projekt nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. Główny cel nowelizacji sprowadza się do wprowadzenia elementu solidaryzmu pomiędzy dużymi miastami a gminami wiejskimi przy tworzeniu źródła finansowego dla inicjatywy programowej. Projekt nowelizacji przewiduje wprowadzenie:

- a) wyodrębnionego rachunku marszałka województwa, na który gminy przekazywałyby 7,5% od kwoty powyżej 500 tys. złotych w przypadku przekroczenia w poprzednim roku kalendarzowym poziomu 500 tys. złotych z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Na podstawie symulacji wykonanych przez PARPA-ę w oparciu o informacje przekazane przez regionalne izby obrachunkowe obliczono, że w skali kraju to rozwiązanie ustawowe dałoby rocznie kwotę ponad 11 mln zł;
- b) obligatoryjnego obowiązku przeznaczania przez samorządy województw corocznie co najmniej 15% ze środków uzyskiwanych z tytułu opłat za wydawane zezwolenia na obrót hurtowy napojami zawierającymi do 18% alkoholu, na konkretne zadania realizowane przez gminy lub organizacje pozarządowe z obszaru danego województwa. Te, dodatkowe środki w skali całego kraju to dalsze 6 mln zł.

Proponowane rozwiązania prawno-ekonomiczne pozwolą w skali roku uzyskać kwotę około 17 mln złotych. W dalszym horyzoncie czasowym inicjatywa programowa mogłaby być wspierana środkami finansowymi pochodzącymi ze środków samorządu gminnego oraz ze środków pozyskanych z Unii Europejskiej.

Przewidywane minimalne efekty realizacji programu w skali roku przy założeniu tylko środków finansowych uzyskanych ze wskazanych wyżej źródeł oraz przeciętnym, rocznym koszcie jednostkowym funkcjonowania świetlicy ok. 65,0 tys złotych, to:

**Minimalna liczba 230 nowych, gminnych
świećlic socjoterapeutycznych / klubów
w skali roku**

a także utworzenie:

**Minimum 460 nowych miejsc
pracy i staży na obszarach wiejskich
w skali roku**

Przy uwzględnieniu faktu, że gminy tworzące świećlice zaangażują również własne środki finansowe z programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych spodziewane efekty mogą być wyższe. Ponadto, koszty funkcjonowania w skali roku świećlicy mogą być mniejsze od podanych, bowiem zależec będzie to nie tylko od liczby dzieci biorących udział w zajęciach, ale także aspektów organizacyjnych (np. sponsoring lokalny partnerów przedsięwzięcia – np. dożywanie, wyposażenie itd.).

W programie określono 3 strategiczne cele:

- mobilizacja samorządów gminnych do tworzenia nowych świećlic socjoterapeutycznych lub klubów dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemami alkoholowymi;
- popularyzacja idei funkcjonowania świećlic i klubów w środowisku wiejskim w celu zmniejszania różnic w dostępności do różnych form pomocy i usług w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- rozwój partnerstwa na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy przy współpracy publicznych służb zatrudnienia oraz samorządu gminnego.

Uruchomienie pilotażu w 2004 roku powinno pozwolić na zweryfikowanie założenia w zakresie rzeczywistego poziomu kosztów uruchamiania świećlic, zakresu usług świadczonych przez świećlice w odniesieniu do lokalnych potrzeb, a także założeń dotyczących narzędzi i instrumentów rynku pracy.

Świetlica – socjoterapia – praca

Inicjatorem gminnej świetlicy socjoterapeutycznej powinien być wójt lub burmistrz, bowiem taka inicjatywa musi łączyć w sobie dwa cele lokalne, a mianowicie: (a) udzielenie pomocy w wyrównywaniu szans dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych, zamieszkałym na terenie gminy, (b) rozwiązywanie problemów na lokalnym rynku pracy.

W przypadku klubu młodzieżowego rola wójta lub burmistrza powinna być sprowadzona do etapu tylko inicjacji, promocji formy lokalnego organizowania się środowiska młodzieży oraz pomocy finansowo-administracyjnej. Natomiast zakres merytoryczny działalności klubu powinien zostać oddany samej młodzieży.

Działalność świetlic socjoterapeutycznych powinna koncentrować się na tworzeniu w środowisku dzieci w wieku szkolnym warunków oraz możliwości wyrównywania szans w dalszym procesie edukacji i startu życiowego oraz na udzielaniu pomocy w kryzysach szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych, osobistych. W grupie tych zadań należy uwzględnić przede wszystkim takie, jak:

1. Organizowanie wolnego czasu po zajęciach lekcyjnych z możliwością uzyskania pomocy w nauce, uczestniczenia w zajęciach reedukacyjnych i socjoterapeutycznych;
2. Zaspokajanie potrzeb akceptacji, bezpieczeństwa, dobrego kontaktu z osobami dorosłymi;
3. Organizowanie:
  - a) dodatkowych zajęć (w miarę możliwości finansowych gminy) z dokształcania informatycznego,
  - b) zabaw i gier, zajęć sportowych, a także edukacyjnych rozwijających zainteresowania, inicjowanie wycieczek i nauki planowania wolnego czasu,
  - c) wycieczek, świąt i uroczystości, nauki spędzania czasu wolnego;
4. Wypracowanie umiejętności współżycia społecznego, nauka zasad odpowiedzialności społecznej oraz radzenia sobie w trudnych sytuacjach, rozbudzanie aspiracji;

Dobre przykłady

---

5. Zagwarantowanie dzieciom uczęszczającym do świetlicy jednego posiłku dziennie;
6. Rozwijanie w miarę możliwości współpracy z rodziną i włączanie rodziców w zajęcia organizowane przez świetlicę.

System zajęć w świetlicy powinien być dopasowany do lokalnych potrzeb, przy czym należałoby uwzględniać minimum godzinowe w funkcjonowaniu takiej placówki w tygodniu (np. dostępność w godzinach od 12-tej do 19-tej). Plan merytorycznych zajęć powinien uwzględniać prowadzenie pracy edukacyjnej. Zajęcia w świetlicy mogłyby być również prowadzone w okresie wolnym od zajęć szkolnych (np. ferie, wakacje).

Zasadą naczelną organizowania obsługi pracowniczej świetlicy powinno być zatrudnienie dwóch pracowników świetlicy:

PERSONEL ŚWIETLICY

KIEROWNIK ŚWIETLICY (doświadczenie zawodowe, kilkuletni staż pracy w placówkach + wychowawczych, szkołach itp.)	WYCHOWAWCA – Stażysta (zdobycie doświadczenia zawodowego, absolwent takich kierunków studiów jak: psychologia, socjologia, resocjalizacja itp.)
---	---

Obsługa i prowadzenie zajęć z dziećmi mogłoby być powierzone osobom bezrobotnym, w tym absolwentom szkół wyższych o specjalizacji pedagogika, psychologia, socjologia czy resocjalizacja. Analiza lokalnego rynku pracy w kontekście potrzeb przyszłej świetlicy powinna uwzględniać sytuację takich osób bezrobotnych, które wymienione są w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

PARPA zobowiązała się do opracowania kryteriów kwalifikacyjnych dla kandydatów do pracy w świetlicach, które przekazane zostaną do powiatowych urzędów pracy. W projekcie programu wybór form subsydiowanego zatrudnienia pozostawiono do autonomicznych decyzji służb zatrudnienia, znających lepiej realia lokalnych rynków pracy.

Ważną kwestią jest również system przygotowań i szkoleń kadry przyszłych świetlic. Projekt proponuje rozważenie dwóch wariantów realizacyjnych:

Dobre przykłady

Wariant I: szkolenie przed rozpoczęciem pracy	Szkolenie takie odbywa się przed skierowaniem kandydatów do pracy lub stażu. Wytypowani przez urząd pracy kandydaci z list osób bezrobotnych są zgłaszani do wskazanych jednostek szkolących przez PARPA.
Wariant II: szkolenie w trakcie pracy	Na szkolenie przygotowujące do pełnienia roli wychowawcy w świetlicy kandydaci będą kierowani po zakwalifikowaniu ich do programu. Dwuosobowy skład obsługi świetlicy może przez kilka dni w tygodniu pracować z dziećmi, a następnie wymiennie uczestniczyć w programie dodatkowego szkolenia (kursów).

PARPA proponuje na czas realizacji pilotażu wprowadzenie specjalnej funkcji – wojewódzkiego koordynatora, którego zadania sprowadzałyby się przede wszystkim do:

- a) uczestniczenia w rozmowach kwalifikacyjnych z kandydatami do pracy w świetlicy/klubie, szczególnie przy układaniu listy kryteriów na wychowawców-stażystów,
- b) uczestniczenia w spotkaniach promocyjnych z wójtami i burmistrzami miast na temat zasad organizacyjnych oraz procedur finansowych aplikowania gmin po środki,
- c) udzielania pomocy przy opracowywaniu projektów organizowania świetlic/klubów,
- d) współuczestniczenia w pracach wojewódzkich komisji oceniających wnioski gmin,
- e) współuczestniczenia w opracowywaniu dokumentacji działania placówki, regulaminów zajęć oraz udzielania pomocy merytorycznej personelowi świetlicy w opracowywaniu zasad i kryteriów rekrutacji dzieci i młodzieży do uczestnictwa w zajęciach świetlicy, wspólnie z ośrodkami pomocy społecznej,
- f) współuczestniczenia i współpracy z powiatowymi urzędami pracy w zakresie oceny przebiegu programów staży (lub praktyk zawodowych),
- g) superwizji pracy socjoterapeutycznej prowadzonej przez nowo utworzone gminne świetlice.

PARPA zobowiązała się do merytorycznego nadzoru nad przygotowaniem wojewódzkich koordynatorów poprzez przeprowadzenie odpo-

wiednich szkoleń i ich sfinansowanie. Wykonanie tego zadania przewiduje się w ramach środków finansowych, jakimi dysponuje Dyrektor Agencji w roku bieżącym, jak i latach następnych. Zadanie nie powinno stanowić tytułu do ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa na wyżej wymieniony cel.

Promotorzy – Finanse – Konkurs gminnych projektów

Promotorami programu są: Minister Polityki Społecznej, Minister Gospodarki i Pracy, Dyrektor Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, marszałkowie województw, którzy zawierając porozumienie w sprawie pilotażu wskażą główne zasady współpracy, kierunki działań na przyszłość oraz sposób monitorowania przebiegu lokalnych przedsięwzięć. Na liście realizatorów i potencjalnych partnerów programu i jego pilotażu umieszczono:

- 1) przedstawiciele samorządów gmin i powiatów – wójtów, burmistrzów oraz starostów,
  - 2) powiatowe i wojewódzkie służby zatrudnienia, a także niektóre organizacje pozarządowe, posiadające doświadczenie w tworzeniu i prowadzeniu podobnych placówek dla dzieci i młodzieży,
  - 3) wojewódzkich koordynatorów projektów, reprezentujących Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pełnomocników marszałków województw ds. uzależnień oraz przedstawiciele regionalnych ośrodków pomocy społecznej, odpowiedzialnych za problematykę przeciwdziałania alkoholizmowi,
- a także Ochotnicze Hufce Pracy, akademickie biura karier, szkolne ośrodki kariery oraz gminne centra informacji, których potencjał informacyjny może zostać wykorzystany przy organizacji gminnych projektów tworzenia świetlic lub klubów młodzieżowych (w tym projektów rynku pracy).

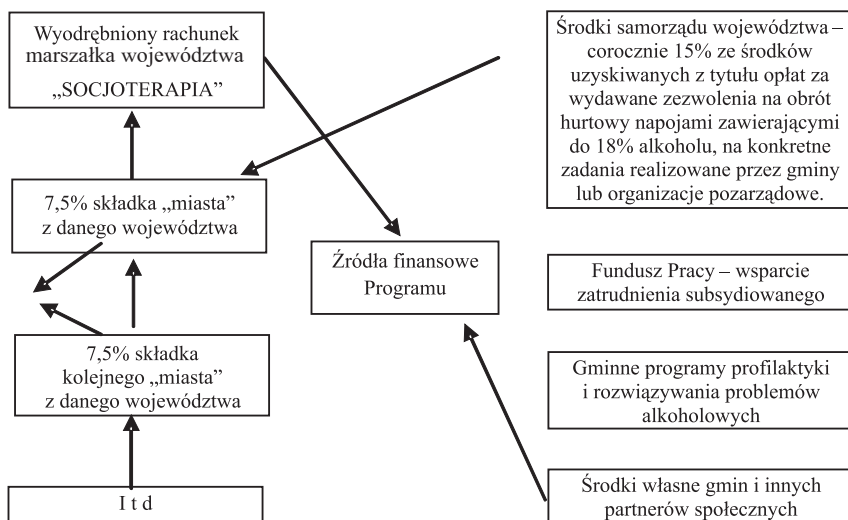
Środki finansowe na zorganizowanie nowej świetlicy/klubu powinny pochodzić z następujących źródeł tj.:

Dobre przykłady

---

1. Wydzielony rachunek bankowy marszałka województwa, tworzony ze składek „dużych miast” według propozycji nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. Fundusz Pracy na okres subsydiowanego zatrudnienia personelu świetlicy, w przypadku angażowania osób bezrobotnych, skierowanych przez powiatowe urzędy pracy,
3. Dochody gminy, w tym dochody przeznaczone na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
4. Środki finansowe pozostałych partnerów.

Zasadą proponowaną w projekcie w zakresie dofinansowywania działalności świetlicy powinna być reguła 3-letniego okresu z sukcesywnym zmniejszaniem kwot dotacji marszałka województwa dla gminy realizującej projekt w powiązaniu z deklaracją szybszego odchodzenia od zatrudnienia subsydiowanego. Zmniejszenie okresu subsydiowanego zatrudnienia powinno być premiowane nieco większą (ponad 1/3) kwotą dotacji w kolejnym roku działania świetlicy.

Przykład:

- a) I rok funkcjonowania świetlicy w ramach gminnego projektu: dofinansowanie 100% przy pełnym okresie subsydiowanego zatrudnienia personelu,
- b) II rok funkcjonowania świetlicy w ramach gminnego projektu: dofinansowanie 67% (1/3 kwoty na 3 lata) w przypadku realizacji harmonogramu subsydiowanego zatrudnienia, a gdy deklaracja gminy będzie obejmowała skrócenie zatrudnienia subsydiowanego, wówczas dotacja od marszałka województwa powinna zostać podniesiona do 75%.

Na czas trwania pilotażu dofinansowanie tworzenia świetlic oparte będzie na uzgodnionych pomiędzy PARPA a marszałkami województw deklaracjach, co do kwestii wyasygnowania niezbędnych kwot z wojewódzkich programów profilaktyki i przeciwdziałania problemom alkoholowym (deklaracja ta w programie jest przykładem „dobrych praktyk współpracy”). Autorzy projektu programu proponują, aby sposobem pozyskiwania środków z wyodrębnionego rachunku marszałka województwa „SOCJOTERAPIA” na tworzenie nowych placówek, był konkurs dla gminnych projektów tworzenia placówek socjoterapeutycznych dla dzieci lub klubów młodzieżowych.

Konkurs na najbardziej efektywne projekty ogłaszany byłby corocznie przez marszałka województwa lub działających w jego imieniu pełnomocników ds. uzależnień w tych województwach, w których zostali oni powołani, a w przypadku pozostałych województw przez dyrektorów regionalnych ośrodków pomocy społecznej. W pracy komisji konkursowych powinni również uczestniczyć przedstawiciele wojewódzkich urzędów pracy, regionalnych ośrodków pomocy społecznej, kuratoriów oświaty oraz organizacji pozarządowych działających na obszarze województwa (organizacji obywatelskich).

Koszt kalkulacyjny świetlicy – Partycypacja finansowa partnerów pilotażu

Koszty ogółem działania świetlicy/klubu obejmowałyby takie pozycje jak: (a) wynagrodzenia oraz ich pochodne 2 osobowej kadry, (b) organizacja zajęć merytorycznych (np. zakup materiałów do pomocy dydaktycznej, (c) posiłki dla dzieci oraz (d) inne koszty. W przyszłości można rozważać możliwość tworzenia dla dzieci, uczestniczących w zajęciach świetlicy „mini” pracowni komputerowych.

Przeciętny, jednostkowy, koszt funkcjonowania świetlicy w skali roku, przy założeniach: (a) kadra świetlicy – do 2 osób, (b) uczestnicy zajęć w świetlicy – 20 dzieci, (c) czas funkcjonowania świetlicy w miesiącu – 26 dni, powinien kształtować się w przedziale 60 000–70 000 złotych. Ilustruje to poniższe zestawienie:

Lp.	Pozycja kosztowa	Miesięczny koszt kalkulacyjny (złoty)	Zapotrzebowanie roczne na środki (złoty)
1.	Koszt zatrudnienia (wynagrodzenie brutto wraz z ubezpieczeniem społecznym): – kierownik placówki, – wychowawca-stażysta	2.000,00 1.200,00	24.000,00 14.400,00 Razem 38.400,00
2.	Koszt obsługi finansowo-księgowej związanej z funkcjonowaniem świetlicy (mogą to być dodatkowe koszty dla urzędu gminy)	300,00	3.600,00
3.	Koszt zakupu materiałów dydaktycznych (np. przybory szkolne, lektury, czasopisma itp.)	300,00	3.600,00
4.	Posiłek dla dzieci: ☐ stawka dzienna 2,00 zł / 1 dziecko; ☐ liczba dzieci uczestniczących w zajęciach dziennych – do 20 osób. (20 dzieci x 2 zł x 26 dni x 12 miesięcy)	1040,00	12.480,00
5.	Jednorazowe koszty wyposażenia świetlicy (podstawowy sprzęt meblowy oraz inny)	co najmniej 5.000,00	co najmniej 5.000,00
	RAZEM	x	63.080,00

Dobre przykłady

Uwzględniając programowe założenie dotyczące czasu trwania pilotażu (minimum 3 miesiące) dla zebrania doświadczeń i praktycznych korekt koszt realizacji zadań programowych na obszarze 4 województw wyniosłby około 270,0 tys. złotych. Deklaracje pełnomocników marszałków województw ds. uzależnień, przystępujących do pilotażu, a także wstępnie przeprowadzone konsultacje pomiędzy Ministrem Polityki Społecznej oraz Ministrem Gospodarki i Pracy upoważniają do zaprezentowania poniższego układu partycypacji:

Wyszczególnienie	Partnerzy	w złotych
Koszt zatrudnienia	Samorząd Województwa Fundusz Pracy – rezerwa Ministra Gospodarki i Pracy	115.200,00
Szkolenie	Samorząd Województwa PARPA, ewentualnie Fundusz Pracy – starosta lub rezerwa Ministra Gospodarki i Pracy	24.000,00
Dożywianie	Samorząd Województwa Samorząd Gminy	37.440,00
Zaopatrzenie w materiały dydaktyczne	Samorząd Województwa Samorząd Gminy	10.800,00
Koszty obsługi finansowej	Samorząd Województwa Samorząd Gminy	10.800,00
Wyposażenie świetlicy	Samorząd Województwa Minister Polityki Społecznej	60.000,00
Superwizor	PARPA	10.800,00
RAZEM		269.040,00

Podsumowanie

Rozpiętość środków finansowych, pozyskiwanych corocznie przez gminy z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, z których samorządy finansują zadania realizowane w ramach

programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest powodem niemożności świadczenia najbardziej potrzebującym takiego samego poziomu usług pomocowych, zwłaszcza w odniesieniu do dzieci z dysfunkcyjnych rodzin. Miasta, na terenie których funkcjonują wielkie supermarkety, w których wartość sprzedaży napojów alkoholowych szacowana jest w dziesiątkach milionów złotych, dysponują znacznymi środkami finansowymi na wspomniane powyżej działania profilaktyczne i naprawcze. Zupełnie inna sytuacja występuje w gminach wiejskich i w małych miastach, w których na ogół nie funkcjonują wielkie punkty sprzedaży napojów alkoholowych, zaś środki pochodzące z opłat wnoszonych przez stosunkowo niewielką liczbę małych i średnich przedsiębiorców są niewystarczające na stworzenie i utrzymanie świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci alkoholików, czy też klubów młodzieżowych z programem pomocy psychologicznej. Wprowadzenie nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wraz z rozwiązaniami prawno-ekonomicznymi ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (DzU Nr 99, poz. 1001) przyczyniłoby się do inicjowania programów tworzenia nowych miejsc pracy w gminnych świetlicach i klubach. Przyjęcie założenia, że w świetlicy powinny pracować 2 osoby daje szansę na zatrudnienie absolwentów szkół wyższych o takich kierunkach jak pedagogika, psychologia, socjologia czy resocjalizacja. Ponadto, lokalne programy rynku inicjowane przez gminy i starostów dla osób bezrobotnych, posiadających kwalifikacje zawodowe w pracy z dziećmi, czy młodzieżą są propozycją łączenia dwóch kwestii, a mianowicie doświadczenia osób starszych (np. powyżej 50 lat) i poszukiwania pracy przez ludzi młodych, posiadających wykształcenie humanistyczne.

Rozpoczęcie realizacji rządowego programu to szansa na nowe świetlice lub kluby młodzieżowe w liczbie około 230–250 rocznie oraz nowe miejsca pracy dla personelu w liczbie około 460–500. Przy liczbach mówiących o ewentualnych efektach nie można zapominać o roli i funkcji świetlic w lokalnym środowisku. Proponowane rozwiązania

---

Dobre przykłady

---

będą oddziaływały bezpośrednio na samorządy województw i gmin, dając im możliwość rozwiązywania dwóch problemów wpisujących się w zagadnienia polityki społecznej oraz problematykę promocji zatrudnienia.